

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

МІКРОЕКОНОМІКА

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

дисципліни спеціалізації

підготовки бакалаврів

(рівень вищої освіти)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

(шифр і назва напрямку)

спеціальності 073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

Навчальна програма з дисципліни «Мікроекономіка» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», VII с. (денна форма навчання).

Розробник: *О.І. Завидівська*, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від “29” серпня 2019 року №1

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (Павленчик Н.Ф.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету туризму
Протокол від “12”вересня 2018 року № 1

Голова _____ (Холявка В. З.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Мікроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань – 07 «Управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ефективність функціонування окремих механізмів економічної системи та складників національної економіки.

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Основи підприємницької діяльності», «Економіка та фінанси підприємств».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовний модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу. Теорія поведінки споживача.

Змістовний модуль 2. Мікроекономічна модель підприємства. Теорія ринків.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є формування ринкового орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів з приводу споживання благ, використання факторів виробництва із врахуванням різних конкурентних ситуацій (ринкових моделей), економічних інституцій.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Мікроекономіка» є:

- надання знань про базові положення мікроекономічної теорії;
- формування навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу;
- підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базується на мікроекономічній теорії.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність і механізми дії законів попиту і пропозиції;
- нецінові фактори, що впливають на попит і пропозицію;
- критерії стану рівноваги фірми та галузі у короткостроковому і довгостроковому періодах та механізм встановлення економічної рівноваги в умовах досконалої і недосконалої конкуренції;

- механізм функціонування і особливості ринків факторів виробництва;
- правила раціонального комбінування виробничих ресурсів на підприємстві;

вміти:

- визначити рівень ефективності виробництва на підприємстві;
- провести порівняльний економічний аналіз різних (альтернативних) варіантів використання наявних виробничих ресурсів;
- встановити, чи є комбінування виробничих ресурсів на підприємстві оптимальним;
- визначити оптимальний рівень випуску продукції.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години 3 кредити **ECTS**.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу. Теорія поведінки споживача.

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Предмет, об'єкти та суб'єкти мікроекономіки. Методологія мікроекономічного аналізу. Мета, завдання і зміст дисципліни.

Тема 2. ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

Сутність поняття “попит”. Індивідуальний та ринковий попит. Крива попиту. Закон попиту та його пояснення з точки зору поведінки споживача. Цінові і нецінові детермінанти попиту. Еластичність попиту за ціною та за доходом. Фактори, що впливають на ступінь еластичності попиту. Ринкове пропонування. Крива пропонування. Закон пропонування. Нецінові фактори пропонування. Еластичність пропонування. Механізм балансування попиту і пропонування і встановлення ринкової рівноваги. Ціна рівноваги.

Тема 3. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА (КАРДИНАЛЬНА ТЕОРІЯ КОРИСНОСТІ)

Сутність поняття “потреби”. Види потреб. Економічні та неекономічні блага. Корисність продукту, її кількісне визначення. Загальна і гранична корисність. Функція корисності. Зміна загальної і граничної корисності у процесі споживання продукту. Перший закон Госсена. Модифікація функції корисності в умовах бюджетних обмежень. Раціональний вибір споживача. Рівновага споживача. Другий закон Госсена.

Змістовний модуль 2. Мікроекономічна модель підприємства. Теорія ринків.

Тема 4. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИРОБНИЦТВА

Підприємство як первинна ланка виробництва і як суб'єкт ринкових відносин. Основні типи підприємств у сучасній ринковій економіці. Мотивація поведінки підприємства. Фактор часу і періоди функціонування підприємства: короткостроковий і довгостроковий. Поняття оптимального стану підприємства і стану рівноваги. Фактори виробництва, їхнє угруповання. Виробнича функція підприємства. Валовий, середній та граничний продукт. Варіативність використання виробничих ресурсів. Ізокванти. Виробництво з одним змінним ресурсом. Закон спадної віддачі. Виробництво з двома змінними ресурсами. Правила комбінування виробничих ресурсів. Оптимум виробника.

Тема 5. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА

Витрати підприємства (економічні та бухгалтерські). Поняття “альтернативні витрати”. Загальні, середні та граничні витрати. Передумови мінімізації витрат фірми. Доходи підприємства. Валовий, середній та граничний доход. Прибуток підприємства. Показники прибутковості виробництва. Норма прибутку і рентабельність. Правила максимізації прибутку або мінімізації збитків фірми.

Тема 6. МОДЕЛІ РИНКУ

Конкуренція як необхідна умова формування моделей ринку. Досконала конкуренція. Монополістична (недосконала) конкуренція. Олігополія та її цінові моделі. Монополія та антимонопольне законодавство.

Тема 7. РИНОК ПРАЦІ В СИСТЕМІ РИНКІВ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

Поняття ринку праці, його елементи та функції. Типи і моделі ринку праці. Сегментація ринку праці. Праця як фактор виробництва і як товар. Сутність заробітної плати, її основні форми та системи. Конкурентний ринок праці. Методика визначення економічної доцільності найму робітників. Формування індивідуального і галузевого попиту на працю. Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат виробництва. Монопсонічний і олігопсонічний ринки праці. Монопольний (профспілковий) ринок праці. Двостороння монополія на ринку праці.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Беседіна Г. Є. Мікроекономіка [Текст] : практикум / Г. Є. Беседіна ; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Харків : Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2013. - 99 с.
2. Дружиніна В.В. Мікроекономіка [Текст] : навч. посіб. / В. В. Дружиніна, О. І. Черноус. - Харків : Друкарня Мадрид, 2015. - 254 с.
3. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практикум [Текст] : навч. посіб. / О. А. Кравченко ; Одес. нац. політехн. ун-т, Ін-т бізнесу, економіки і інформ. технологій. - Одеса : Астропринт, 2014. - 255 с.
4. Мікроекономіка [Текст] : навч.-практ. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [О. Є. Попов та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. Попова О. Є. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2013. - 335 с.
5. Хмель С. М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести [Текст] : [навч. посіб.] / С. М. Хмель, В. І. Хмель, О. В. Зіброва. - Харків : ХАІ, 2016. - 59 с.

Допоміжна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Ігнатюк А.І., Слухай С.В. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевича. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 679с.
2. Мікроекономіка: практику: навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К.: Знання, 2010. – 491 с.
3. Базилінська О.Я., Мініна О.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. - К.: ЦНЛ, 2004. - 351с.
4. Безугла В.О., Постіл І.І. Мікроекономіка: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2007. - 288с.
5. Андреюк Н.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2004. - 176с. Базилінська О.Я., Мініна О.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 351 с.
6. Вініченко І.І., Дацій Н.В., Корецька С.О. Мікроекономіка: Навч. пос. - К.: ЦНЛ, 2005. - 272с.
7. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Мікроекономіка: Практикум: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 404 с.

8. Калініченко О.В., Березіна Л.М. Мікроекономіка: Практикум. Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2008. - 432с.
9. Канцір І.А., Кліпкова О.І., Іванець Л.В. Макро-мікроекономіка: від теорії до практики: Навчальний посібник. - Л.: Новий Світ-2000, 2011. - 443с. – 1 примірник.
10. Кулішов В.В. Мікроекономіка: Основи теорії і практикум: Навч. посібник. - Л.: Магнолія плюс, 2004. - 332с.
11. Лісовий А.В. Мікроекономіка: Підручник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 11 примірників.
12. Мельникова В.І., Яременко В.Г., Мельникова О.П., Корнівська В.О. Мікроекономіка: Навч. посібник. - К.: Професіонал, 2005. - 400с.
13. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики: Учебник для вузов. – 2-е изд., изм. – М.: Издательство НОРМА, 2000. – 572 с.
14. Рудий М.М. Мікроекономіка: Навч. посібник. - 2-е вид., випр. і доп. - К.: Каравела, 2010. - 360с.
15. Федоренко В.Г., Денисенко М.П., Качала Т.М. Макро- і мікроекономіка: Теоретичні аспекти: Навчально-методичний посібник / За ред. В.Г. Федоренка, М.П. Денисенка. - К.: Алерта, 2013. - 728с.

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни «Мікроекономіка» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань (екзамену) за **100**-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях і оцінюється сумою набраних балів (максимум – **50** балів).

Завдання, що виносяться на екзамен, оцінюються від **0** до **50** балів (включно).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Основні методи контролю знань студентів з дисципліни «Мікроекономіка»:

- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на семінарах, враховуючи, що рівень підготовки студента відображає систематичність його самостійної роботи над курсом;
- тестова перевірка за темами дисципліни;
- доповіді;
- підсумкове тестування;
- екзамен.

6. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

1. Мікроекономіка як складова частина економічної теорії.
2. Предмет, об'єкти та суб'єкти мікроекономіки.
3. Методологія мікроекономічного аналізу.
4. Мета, завдання і зміст дисципліни.
5. Теорія попиту.
6. Теорія пропозиції.
7. Ринкова рівновага.
8. Еластичність попиту і пропозиції.
9. Основні постулати теорії поведінки споживача
10. Корисність та її особливості.

11. Закон спадної граничної. Максимізація корисності. Гранична корисність грошей.
12. Рівновага споживача в кардинальній теорії корисності.
13. Виробнича функція.
14. Ізокванта та ізокоста.
15. Закон ефекту масштабу.
16. Поняття і види витрат.
17. Витрати виробництва в короткостроковому періоді.
18. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
19. Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристика.
20. Модель «чистої» монополії та її характеристика
21. Олігополія та її розповсюдження
22. Ознаки і ринкова поведінка монополістичного конкурента
23. Поняття ринку праці, його елементи та функції
24. Типи і моделі ринку праці
25. Сегментація ринку праці